

4 Kako će mesijansko kraljevstvo vući svoje porijeklo iz Jude i Jeruzalema i jer će prinos biti u pravednosti, Gospodinu će zacijelo biti taj prinos ugodan. Spasenje svijetu dolazi od Židova a tako i baština Gospodnja u mesijanskom vremenu širi se u nedogled. U davnim vremenima žrtve su bile prikazivane dostojno. To treba da se opet ponovi. Tu istu misao usvaja i liturgija kad u Kanonu sv. Mise spominje da je Gospodin u Starom Zavjetu milostivo primio poklon pravednoga sluge svoga Abe-la, žrtvu patrijarhe Abrahama i velikoga svećenika Melkisedeka.

To su bile žrtve "in odorem suavitatis - na ugodan miris". Koliko li to većma vrijedi za žrtvu sv. Mise u Novom Zavjetu! Ta je žrtva doista čisti prinos a taj prinos treba prikazivati čistim srcem. To u ostal zahtijeva i Pontifikal: "Budite ČISTI, SJAJNI, SVETI!"

.....

K L A N J A N J E K R I Ž U

Dirljiv obred Velikog petka "Klanjanje križu" potječe iz Jeruzalema, gdje se obavljao već u IV stoljeću. Hodočasnica Esterija opisala nam je u svojoj knjižici "Peregrinatio ad loca sancta" potanko kako se taj obred vršio u Jeruzalemu. Vjerujemo da će biti korisno donijeti ovdje taj opis koji se nalazi u poglavljima 36. i 37.

XXXVI 1 U prve pijetle... dolazi se na mjesto gdje je Gospodin molio, kao što

piše u Evanđelju: "I pođe naprijed koliko se može kamenom dobaciti te počne moliti". Na tom mjestu stoji otmjena crkva. Tu uđe biskup i sav narod, reče se molitva koji odgovara mjestu i danu, a kaže se također i jedan odgovarajući himan. Na to se čita ono mjesto iz Evanđelja gdje je rekao svojim učenicima: "Bdijte da ne padnete u napašt". Pročita se tamo cijelo to mjesto te se opet izgovori molitva. - 2 Potom svi do najmanjeg djeteta silaze odanle pješke zajedno s biskupom u Getsemani pjevajući himne. Kod toga se, zbog vrlo velikog mnoštva koje je iznureno od bdjenja i posustalo od svakodnevnog posta a moraju se spustiti tako velikog brda, silno polagano dolazi pjevanjem u Getsemani. A više je od dvijestotine crkvenih svijeća pripravljeno za tu priliku da si sav narod svijetli. - 3 kad dođu u Getsemani, izgovori se najprije odgovarajuća molitva a onda himan. Na to se čita ono mjesto iz Evanđelja kako je Gospodin uhvaćen. Čim to mjesto bude pročitano nastane toliki jauk, lelek i plač svega naroda da se to jaukañje po svoj prilici čuje sve do grada. Odmah se polazi prema gradu, pješke i u pjevanje himana. Na gradsku se vrata prisprije otprilike u onaj sat kada počne čovjek čovjeka raspoznavati. Odatle idu kroz sredinu grada svi do jednoga, uglednici i običan svijet, bogataši i siromasi, svi spremno. Toga dana, naročito, nitko ne odlazi s bdjenja sve do jutra. Takobiskup biva otpraćen iz Getsemanija do vrata i odatle kroz cio grad do /crkve/ Križa. - 4 A kad se dođe pred Križ, već je počeo bijeli dan. Tu se opet čita iz Evanđe

lja ono mjesto gdje dovode Gospodina k Pilatu i sve što je pisano da je Pilat reka o Gospodinu ili Židovima. - 5 Potom biskup progovori narodu da ih ohrabri jer su čitavu noć podnosili napor, a čeka ih napor još preko dana, da ne sustanu, već da se uzdaju u Boga koji će im za taj napor uzvratiti većom naplatom. Kad ih je tako osokolio, kako je već mogao, kaže im: "A sada idite svaki svojoj kući... I poslije šestog sata opet nam se svima ovdje sastati, to jest pred Križem, da se sve do noći posvetimo čitanjima i molitvama."

XXXVII 1 Poslije toga, dakle, pošto je dan razlaz od Križa, još prije nego se sunce popelo, svi revniji odlaze odmah na Sion da se mole pokraj onoga stupa gdje je Gospodin bio bičevan. Vrativši se odanle, malo kod kuće sjednu i odmah su svi spremni. Na Golgoti se iza Križa koji sada stoji /misli se na crkvu!/ postavi biskupu stolica. Biskup sjedne na stolicu, a pred njega se postavi stol prekriven lanenim platnom. Okolo stola stanu đakoni i done se se pozlaćena srebrna kutija u kojoj se nalazi sveto drvo križa. Otvara se i vadi te stavlja na stol drvo križa i natpis. - 2 Kad je to dakle postavljeno na stol, biskup - sjedeći - rukama čvrsto drži vrh svetog drveta a đakoni koji unaokolo stoje čuvaju. To se zato tako čuva jer je običaj da sav narod jedan po jedan dolazi i vjernici i katekumeni, sagibaju se do stola i poljube sveto drvo te prolaze. I budući da je - kažu - ne znam kada netko zagrižac i ukrado od svetoga drveta, zato

sada đakoni koji naokolo stoje tako paze da ne bi tko došao i opet se usudio slično načiniti. - 3 Tako dakle sav narod prolazi jedan po jedan, svi se saginju i najprije se čelom a onda očima dotiču križa i natpi sa te tako cjelujući križ prolaze. A rukom se nitko ne dotiče... Do šestog sata prođe sav narod ulazeći kroz jedna vrata a izlažeći kroz druga..."

ETERIJA nije uzor književnog stila pa ovaj tekst ne iznosimo radi stilske ljepote, već zato da bismo se na tom opisu mogli inspirirati kako bismo mi u našim crkva ma učinili klanjanje križu što dojmljivi - jim i potresnijim.

Premda je Sv. Zboror obreda dozvolio da se klanjanje križu može pojednostavniti tako da ^{se} svi vjernici odjednom poklone, ipak takvo pojednostavnjenje ne treba smatrati idealom. Dušobrižnik ne bi trebao na laku ruku lišiti svoju župu dubokog doživljaja koji je za većinu vjernika sadržan u pojedinačnom prilaženju k svetom simbolu našega spasenja.

Ne treba smetnuti s uma da je taj pojedinačni poklon križu izvrstan čin javnog vjeroispovjedanja. Kroz čitavu godinu će to biti svijetla duhovna točka za mnogoga vjernika. Posebno je ta stvar važna i sili nas na razmišljanje zato što je ljublje nje križa dostupno također takvim grješnicima koji su iz bilo kojeg razloga isključeni od svete ispovijedi i pričesti. S time u vezi dobro je da razmislimo o pouci koju nam pruža epizoda iz života P. Claude

la. Zaviđajući kršćanima koji su se priče šćivali piše on o sebi: "Ja sam se jedva usudio pomiješati među one koji su dolazili svakog petka u Korizmi da u počitanju ljube trnovu krunu Gospodinovu."

Dakako da pojedinačno ljubljenje križa malo dulje traje i zahtijeva nešto veći napor dušobrižnikov i u pripremanju i u izvođenju svetih obreda. Treba se pobrinuti za red, treba reći nekoliko riječi o hrabrenja vjernicima, treba unijeti žarku i toplu dušu u sveti obred.

Pažljivo razmišljanje Eterijina opisa mnogome će dušobrižniku otkriti nove vidike obreda koji je on više puta vršio, a da nije dosta o njemu razmišljao.

=====

LITURGIČNI DOKUMENTI PIJA XII

4. Vsi se še spominjamo, s kakšnim veseljem so prijatelji liturgije in s kakšno skepso so mnogi duhovniki sprejeli v letu 1951 OBNOVO VELIKONOČNE VIGILIJE. Dovoljena je bila prvič le za to leto za poskušnjo, naslednje leto spet za poskušnjo za tri leta. Medtem so v Rim prihajale prošnje škofov in duhovnikov, naj se reformira ves VELIKI TEDEN. Komisiji za liturgično reformo je Pij XII. naročil, naj izdela predloge za celotno reformo. Leta 1953 so bili predlogi za zadnje tri dni izdelani, toda resna bolezen Pija XII. je objavo preprečila. Zopet je bila za eno leto dovoljena le velikonočna vigilija. Komisija je imela čas, da tako temeljite posege